

פרשת ויקרא

והפשיט את העלה ונתח אתה לנתחיה (א, ו)

להסרת הגאווה יש צורך לניתוח

העולה מכפרת על הרהורי הגאווה שבלב, וזה רמוז במילת עולה, המורה על כך שהמקריב סבור שיש בו יכולת לעלות על אחרים במעלותיו.

ה"צמח דוד" מבאר פסוק זה בצורה נפלאה: "והפשיט את העולה" - את אותה עולה, את אותה גאווה, יש צורך להפשיט ממנו ולהסיר ממוחו, ורק לאחר שיסיר ממנו את רגשי הגאווה הפסולים, אז יוכל לקיים את המשך הפסוק - "ונתח אותה לנתחיה", אז יוכל להתבונן ולנתח את מעשיו והליכותיו שפגמו באיבריו, אך ראשית יש להוציא את הגאווה מליבו כמו המנתח המסיר את האיבר המקולקל, מחליפו או מתקנו.

כל מנתח מתחיל יודע שכאשר ישנו איבר פגום והוא חיוני לתיפקוד האדם, יש לנתחו. שכן גם אם שאר האיברים יטופלו ורק איבר זה יישאר פגום - לא יוכל האדם לתפקד.

כך הדבר במידת הגאווה. אף אם האדם יעבוד על שאר מידותיו ומידה זו תישאר חתומה בטבעו - גם שאר מידותיו יכולות להיות מושפעות ממידה קלוקלת זו, כפי שכותב ה"פלא יועץ":

"ואין אתנו יודע מה הוא גאווה, אבל סימן יש מכוח הבן להכיר כוח האב, כי ההקפדה והכעס וכד' הם בני הגאווה, ואם אין אבות - מאין יצאו תולדות? והאיש הירא ורך הלבב תסמר שערו מראות חומר וגודל רעת הגאווה ויתלהב לבו בראותו גודל שבח הענווה, וישתדל בכל כוחו במחשבות טהורות להכיר מיעוט ערכו ולהיות מן הנעלבים לכל אדם."

לעיתים אדם יכול לעשות מעשים גדולים אך זוכה עבורם לשכר בעוה"ז כגון לכבוד, לעושר או למעמד מכובד. ואין ספק, שזה בא על חשבון חלקו בעוה"ב. לעומת זאת אדם החפץ לזכות בשכר נטו בעולם הבא חייב לאמץ לעצמו את מידת הענווה ולא לחפש אחר כבוד של "מה יאמרו הבריות" כפי שיעיד המעשה הבא:

בבית קברות יהודי אשר בקראקוב מצויה מצבה מחוץ לגדר עליה רשום: "פה נטמן יוסל'ה קמצן קדוש".

באותם ימים, לפני למעלה משלוש מאות שנה, שרר בקראקוב רעב ועוני כבד. רוב התושבים לא מצאו מלאכה לפרנס בה את משפחתם, ואלו אשר שלחו ידם בדבר, היו שואבי מים וחוטבי עצים אשר אין הפרוטה מצויה בידם, כיוון שכך, לבושים היו בבגדיהם הבלויים, ודרים בביתם עלובים, וכאשר תקפן רעב, פעמים נתמזל מזלם והשביעו בפת חרבה נפשם, אך בדרך כלל ניצחוהו בדף גמרא, או פרק בחומש, על דרך הכתוב: "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה'".

ובין כל העניים המרובין הללו חי אדם אחד בעושר גדול ויוסל'ה שמו. ביתו היה גדול ומפואר, וחדרים לו מימין ומשמאל, ובשעות הלילה - עששיות חניניות מאירות את חללו, ותנורים משכחים בו את הקור העז אשר בחוץ, למען תומתק על יוסל'ה שנתו. ומרוב בגדים וכלים נאים, הגיע הדבר לידי כך, שמה שלובשים בני ביתו בתשעה באב קודם חצות, לא לבשה בקראקוב אפילו כלה תחת חופתה... ברם, אף שאמרו חז"ל "דירה נאה וכלים נאים מרחיבים דעתו של אדם", דעתו של יוסל'ה צרה עליו מאוד ולבו גס בבריות. מימיו לא פרס פרוסה לעני ולא שעה לשוועת רעבים עד שהיו אומרים עליו הבריות: "גדולה קמצנותו מגודל עושרו".

פרשת ויקרא

איש לא רצה בשיג ושיח עימו, לא בירכוהו ביום השבת ב"שבת שלום" וביו"ט לא איחלו לו "חג שמח". והגיעה שנאת הבריות אליו עד שילדים ניצבו על עצים וגגות ורגמוהו באבנים ובפירות רקובים. יום אחד חלה יוסל'ה במחלה קשה ושכב על ערש דווי. רופאיו קבעו ששעותיו ספורות. באו אצלו אנשי חברה - קדישא ואמרו לו: "יוסל'ה, הנה אתה הולך למות! לא ירד כספך עימך לקבר ולא יפיח בעצמותיך היבשות רוח חיים. תן לקופת הקהילה אלף רובל למען עניי העיר, ואנו נעסוק בקבורתך לפי כל הכללים ולפי הלכות כבוד המת. דע לך, אם אי אתה עושה כן, אין אנו מתעסקים בקבורתך, והיה בשרך טרף לעוף השמים!"

"אין אני נותן כי אם חמישים רובל, ותו לא! אם לא תרצו, לא תקברוני. כל חיי הייתי לבדי, וכך גם אקבור את עצמי לבדי". אמרו האנשים לעצמם: "לא רק קמצן הוא זה, אלא גם משוגע. הולך להיפרד מן העולם וחושב שלא יפרד מכספו." קמו והלכו להם.

אחר שעה קלה נפח את נשמתו ומת. עבר יום אחד - ולא קברוהו. יום שני - ולא קברוהו. יום שלישי - ולא קברוהו. כיוון שהגיע יום רביעי, נכנס אצלו שכן הגר בקרבת מקום, אמר בלבבו: "לא משום כבודו של יוסל'ה, אלא משום כבודו של הקב"ה, שלא יהיו בריותיו זרוקים כבשר בשדה טריפה". נטל את גופתו, הניחה על עגלה, ומשהגיע לפאתי בית הקברות, חפר בור אחרי הגדר, טמן בו את המת ושב לביתו.

ערב שבת נכנס עני מעניי העיר אצל רב העיירה, הלא הוא הגאון הקדוש בעל ה"תוספות יום טוב" זיע"א: "רבנו! תן לי מעט פת להאכיל בו את ילדיי בשבת קודש!" "אתן לך בכבוד ובשמחה. אך אמור לי נא, מכירים אנו זה עשרים שנה. מדוע באת דווקא היום?"

"רבי, אומר לכם את האמת בעניין הזה, אף שכל ימיי נשתמרה כסוד בלבי. מדי שבוע ביום חמישי, קיבלתי תחת דלתי השבורה מעטפה ובה חמישה רובל. אין אני יודע מי היה מניחה שם, אך אני יודע שבמעט אלה לוקח הייתי

צורכי שבת לבניי ולבנותיי. ועתה לא קיבלתי המעות, והיכה הרעב בביתי."

בעוד הם יושבים ומשוחחים, באו עוד ועוד עניים מעניי היער, וכולם סיפור אחד להם על מעטפה תחת הדלת. מעולם לא דיבר איש מהם על זה, כי חושש היה שאם יפרסם את הדבר ברבים, יפסיק אותו אדם החפץ לתת בסתר להניח שם את מתנותיו, שמא בגלוי לא יחפוץ לתת. הרב הבין בחכמתו את סוד העניין וצווח צווחה גדולה ונוראה: "יוסל'ה הקדוש! האם סולח אתה לנו? האם יש מחילה לאשר עוללנו לך? אתה פירנסת את עניי עירנו שנים רבות, ואילו אנו זילזלנו בכבודך וביזינו אותך בציבור, הלבנו את פניך, ואת חיינו אנו חבים לך. כלום יש מחילה בעולם לכפויי טובה שכמונו? אח, אה..." כך היה עומד וצווח עד שכמעט פרחה נשמתו. חבורת העניים ישרה אף היא סביבו ומיררו בבכי: "יוסל'ה דאג לכל מחסורנו ואנו ובנינו רגמנוהו באבנים ובשאר ירקות."

בליל שבת קודש, כאשר נם הרב את שנתו, ניגלה לו יוסל'ה בחלומו: "רבנו, סולח אני לכם בסליחה גמורה ואין לי שום טרונאי. דע לך, שבבית הקברות לא הייתי לבדי כלל. שמה באו אברהם אבינו, יצחק אבינו, יעקב אבינו, משה רבינו, אהרון הכהן ודוד המלך עם כינור ביד ליווני לפתחו של גן - עדן. ומאשר אני כאן בכל אומר, שמעניק הקב"ה לאוהביו. רק צער אחד אנוכי מצטער, מתגעגע אני כל העת למעטפות תחת הדלתות לכבוד שבת קודש..."

בגמרא נאמר: אמר רבי פינחס בן יאיר תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות... ענוהו

פרשת ויקרא

מביאה לידי יראת חטא. המסקנה שמביאה הגמרא: ענוה גדולה מכולן!
על מידת הגאווה אומר הקב"ה: אין אני והוא יכולים לדור כאחד, והחי יתן אל ליבו דברים המכניעים את
הלב.

מקור: אור דניאל